

רעפ 29262-10-24 - מוחמד עזאם נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ברע"פ 29262-10-24

לפני: כבוד השופט יחיאל כשר

המבקש: מוחמד עזאם
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט
המחוזי בבאר שבע (השופט א' משניות), מיום
16.9.2024, ב-עמ"ת 3719-09-24

בשם המבקש:

בשם המשיבה: עו"ד יצחק פרדמן

החלטה

1. בפניי בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופט א' משניות), מיום 16.9.2024, בעמ"ת 3719-09-24, במסגרתה נדחה ערר שהגיש המבקש על החלטתו של בית משפט השלום בבאר שבע (השופט א' אדם), מיום 14.8.2024, במ"ת 20985-08-24, שהורה על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים, תוך שקבע כי קיימות ראיות לכאורה בעניינו.

2. ביום 8.8.2024 הוגש נגד המבקש כתב אישום המייחס לו עבירה של חברות בארגון טרור, לפי סעיף 22(א) לחוק המאבק בטרור התשע"ו-2016 (להלן: החוק למאבק בטרור). על פי המתואר בכתב האישום, החל משנת 2014 ועד למועד מעצרו, המבקש, אשר היה מודע לכך שארגון דאע"ש (להלן: דאע"ש או הארגון) הוא ארגון טרור, התעניין בתכנים ופרסומים שנוגעים לפעילות של דאע"ש, צפה בתכנים אלו באופן תדיר, ואף שיתף אותם עם אחרים. בהמשך, על רקע מלחמת "חרבות ברזל", החליט המבקש להצטרף לדאע"ש, ולשם כך ביצע "ביעה" (שבועת אמונים למנהיג הארגון) לאבו חפץ אלהאשמי אלקרשי, הח'ליף החדש של הארגון, ובכך, לטענת המשיבה, הצטרף כחבר לארגון. לאחר מכן, המבקש צרך באופן אינטנסיבי יותר תכנים של הארגון. עוד מתואר בכתב האישום כי במהלך שנת 2024 הוריד המבקש, באמצעות מכשירו הסלולרי, קבצי מדיה רבים המכילים מידע על הכנת חומרי נפץ והכנת רעלים.

3. בד בבד עם כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצרו של המבקש עד תום ההליכים נגדו. בהחלטתו מיום 14.8.2024, בתום דיון שנערך בפניו, הורה בית משפט השלום בבאר שבע (השופט א' אדם), על מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים נגדו.

בהחלטה מיום 14.8.2024 עמד בית משפט השלום על כך כי המחלוקת בין הצדדים היא מחלוקת משפטית, באשר להגדרת "חבר בארגון טרור" לפי החוק למאבק בטרור, ובשאלה האם די בכך שהמבקש ביצע "ביעה" בינו לבין עצמו, כדי לעבור עבירה של הצטרפות לארגון טרור.

על מנת לעמוד על מהות המחלוקת, נפנה להגדרת המונח "חבר ארגון טרור" בסעיף 2 לחוק המאבק בטרור:

"חבר בארגון טרור" - אדם הנמנה עם ארגון טרור, ובכלל זה -

- (1) מי שנוטל חלק פעיל בפעילות של ארגון טרור או פועל כנציג או כשלוח מטעם ארגון טרור;
- (2) מי שהביע את הסכמתו להצטרף לארגון טרור, לפני מי שיש לו יסוד סביר להניח כי הוא נמנה עם ארגון טרור או נציג או שלוח מטעמו;

המבקש סבור כי משעה שהוא אינו נכלל בחלופה שבסעיף 2(2), שכן הוא ביצע את ה-"ביעה" בינו לבין עצמו, הרי שהוא לא "חבר בארגון טרור" בהתאם להגדרה בחוק המאבק בטרור. המשיבה, מנגד, סבורה כי הגדרת "חבר בארגון טרור" היא רחבה יותר, נוכח התיבה "בכלל זה" בראשה של ההגדרה, ועל כן כאשר מדובר בהצטרפות לדאע"ש הנעשית לא פעם על ידי שבועה של אדם בפני עצמו (כעולה מחוות דעת ביטחונית שהוגשה מטעמה), וכאשר המבקש עצמו הודה כי לשיטתו בעת שביצע את ה"ביעה" הצטרף לדאע"ש, הרי שהוא "חבר בארגון טרור" בהתאם להגדרה בחוק המאבק בטרור.

בית המשפט הותיר את הדיון בשאלה משפטית זו לתיק העיקרי, וקבע כי ניתן לקבוע שישנן ראיות לכאורה לחברותו של המבקש בארגון טרור.

אשר לעילת המעצר, בית משפט השלום קבע כי מסוכנותו של המבקש גבוהה וכי אין מקום, בשלב זה, להפנותו לתסקיר שירות מבחן על מנת לבחון חלופת מעצר. נוכח האמור הורה בית משפט השלום על מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים.

4. על החלטה זו הגיש המבקש ערר לבית המשפט המחוזי. בהחלטתו מיום 16.9.2024, דחה בית

המשפט המחוזי (השופט א' משניות), את עררו של המבקש. בית המשפט המחוזי קבע כי צדק בית משפט השלום במסקנתו בדבר קיומן של ראיות לכאורה. בהקשר זה ציין בית המשפט המחוזי כי מקומן של טענות המבקש שלפיהן ה-"ביעה" שביצע אינה עומדת בתנאים לצורך הצטרפות לארגון טרור, להתברר בהליך העיקרי, וכי חוות הדעת הביטחונית בדבר דרכי ההצטרפות לדאע"ש, יחד עם הודאת המבקש כי נשבע אמונים לח'ליף של דאע"ש, מספיקות לצורך קיומן של ראיות לכאורה.

אשר לעילת המעצר, קבע בית המשפט המחוזי כי צדק בית משפט השלום כי המסוכנות של המבקש גבוהה וחמורה עד מאוד, כך שאין חלופה שתאיין אותה. זאת, נוכח העובדה שהמבקש החליט לבצע את ה-"ביעה" ולהביע את נאמנותו לארגון טרור רצחני, והתעניין בדרכים להכנת חומרי נפץ ורעלים, בעיצומה של מלחמה.

5. החלטתו של בית המשפט המחוזי מיום 16.9.2024, היא העומדת בבסיס בקשת הרשות לערור שלפניי. בתמצית, יאמר כי המבקש סבור שכתב האישום כלל אינו מגלה עבירה של חברות בארגון טרור. זאת, בהתאם לטענותיו שפורטו לעיל לפיהן הצטרפות לארגון טרור שבוצעה בין האדם לבין עצמו אינה נכללת בהגדרת "חבר בארגון טרור" בחוק המאבק בטרור. בבקשתו, מדגיש המבקש כי המונח "חבר בארגון טרור" הוא מונח משפטי שתוכנו מוגדר בהתאם ללשון המפורשת של החוק, ולא בהתאם להגדרה העצמית של המבקש את פעולתו או בהתאם לחוות דעת ביטחונית בדבר דרכי ההצטרפות לדאע"ש.

המשיבה, בתגובתה, טענה כי בקשת רשות הערעור אינה עומדת באמות המידה ל-"גלגול שלישי", וכי בהליך העיקרי קבוע, ליום 25.11.2024, דיון בטענה מקדמית זו של המבקש. לגופו של עניין, המשיבה טענה כי פרשנותו של המבקש שגויה, כפי שטענה בפני הערכאות מטה. בתמצית, נטען כי חוק המאבק בטרור מגדיר חבר בארגון טרור באופן רחב כ-"אדם שנמנה עם ארגון הטרור", וכי החלופות שעניינן נטילת חלק פעיל בפעילות הארגון וכן הבעה של הסכמה להצטרף לארגון לפני מי שנמנה עם הארגון, הן חלופות מרבות כפי שעולה מלשון התיבה "ובכלל זה" שבסעיף 2 לחוק. לטענת המשיבה, חלופות אלה, בהיותן חלופות מרבות, אינן מגבילות את עבירת החברות בארגון טרור למי שחברותו בארגון באה לידי ביטוי בחלופות האמורות. על כן, לשיטתה, כאשר מדובר בארגון דאע"ש שבו ההצטרפות לארגון נעשית גם בביצוע "ביעה" שלא בפני מי שנמנה עם הארגון, וכאשר המבקש רואה עצמו כמי שהצטרף לארגון, הרי שמתקיימת הגדרת "חבר בארגון טרור".

6. בהחלטה מיום 12.11.2024 הוריתי למבקש להגיש את עמדתו בשאלה האם יש מקום כי בית משפט זה ידרש כעת לשאלה אותה העלה המבקש, ויקבע בה קביעות שהינן לכאוריות בלבד (נוכח המסגרת הדיונית בה בקשת הרשות לערור נסובה על החלטת מעצר עד תום ההליכים), כאשר בית המשפט הדן בתיק העיקרי, עתיד ליתן בקרוב את החלטתו בשאלה זו לגופה.

בעקבות החלטה זו הודיע המבקש כי הוא מקבל את הצעת בית המשפט ומבקש להשהות את החלטת בית המשפט בבקשת רשות הערעור עד שבית משפט השלום ייתן את החלטתו בעניין.

7. אקדים ואזכיר, כי המסגרת הדיונית בה אנו מצויים היא בקשת רשות לערור ב-"גלגול שלישי". כידוע, אמת המידה למתן רשות כאמור היא מצמצמת, ותחומה למקרים חריגים שבהם מתעוררת שאלה עקרונית או בנסיבות המעלות חשש ממשי כי נגרם למבקש עיוות דין או אי-צדק חמור (בש"פ 4284/24 אבו סנינה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (5.6.2024); בש"פ 1880/24 בן עיון נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (14.3.2024)).

בענייננו, הבקשה אכן מעוררת, לכאורה, סוגיה עקרונית החורגת מעניינו הפרטני של המבקש. השאלה הפרשנית אותה מעלה המבקש ביחס לגדרי עבירת חברות בארגון טרור לפי סעיף 22 לחוק המאבק בטרור, נוגעת לפרשנות המונח "חבר ארגון טרור" בסעיף 2 לחוק המאבק בטרור, שצוטט לעיל.

השאלה האם די בביצוע "ביעה" שלא בפני מי שנמנה עם ארגון הטרור, בנסיבות שבהן דרך זו היא דרך מקובלת להצטרף לארגון הטרור, הינה שאלה פרשנית מובהקת שאינה נוגעת רק לעניינו של המבקש.

עם זאת, כאמור לעיל, נוכח הודעת המבקש, ובהינתן כי הערכאה המוסמכת, הדנה בתיק העיקרי, עתידה ליתן בקרוב את הכרעתה בשאלה זו גופה, אין מקום כי בית משפט זה יידרש כעת לשאלה זו ויקבע בה קביעות שהינן לכאוריות בלבד (נוכח המסגרת הדיונית בה בקשת הרשות לערור נסובה על החלטת מעצר עד תום ההליכים).

8. יודגש כי טענה לפיה עובדות כתב האישום אינן מהוות עבירה הינה לדעתי טענה שכלל (וכמובהר בהמשך) יש לבחון אותה בבחינה לכאורית, במסגרת הליכי מעצר עד תום ההליכים.

ההידרשות במסגרת תיק המעצרים לטענה מקדמית, מעוררת התלבטות לא פשוטה. עמדה על כך, בהקשר לטענת הגנה מן הצדק, השופטת ד' ברק ארז בבש"פ 7148/12 כנאנה נ' מדינת ישראל (14.10.2012), בצינה כי:

"מחד גיסא, בשלב זה, יש לבחון קיומו של סיכוי סביר להרשעה, וקיומה של טענת הגנה "חזקה", מכל סוג שהוא (ובכלל זה טענת הגנה מן הצדק), משליכה על התשובה לשאלה זו. מאידך גיסא, בהליך המעצר עד תום ההליכים מסגרת הבדיקה העובדתית היא מוגבלת ומתוחמת מאד. בית המשפט נדרש לקבוע רק אם "לכאורה" קיים סיכוי להרשעה על סמך החומר שמוצג בפניו. והנה, על-פי-רוב, הכרעה בטענה של הגנה מן הצדק מחייבת פריסה של מסכת עובדתית מפורטת, כאשר דווקא מן הניואנסים של הפרטים עולה ומתגבשת טענת ההגנה, אם לאו" (שם, בפסקה 15).

נוכח מתח זה קבעה הפסיקה כי אין לשלול את האפשרות כי טענות מקדמיות יידונו במסגרת בקשה למעצר עד תום ההליכים, וככל שמדובר בטענה שאינה מצריכה בירור עובדתי מורכב, הנטייה תהיה לבחון אותה בשלב המעצר עד תום ההליכים (שם, פסקה 18; וראו גם בש"פ 6475/23 הלפרין נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (4.9.2023)).

בענייננו, הטענה אותה העלה המבקש היא, על פניה, טענה משפטית מובהקת אשר אינה דורשת בירור עובדתי (במיוחד אם מניחים שדרך ההצטרפות לדעא"ש היא אכן כנטען על ידי המשיבה). על כן, ברגיל, היה מקום להידרש לטענה מסוג זה במסגרת הליכי המעצר עד תום ההליכים ולהכריע בה (ברמה "לכאורית" בלבד). זאת משום שבדומה להיבטים הקלאסיים של בחינת קיומן של ראיות לכאורה, גם טענה כי עובדות כתב האישום אינן מהוות עבירה, הינה בעלת השלכות על קיומו של סיכוי סביר להרשעה.

סיכומו של דבר: הטיפול בבקשת הרשות לערור מושהה עד להכרעת בית משפט השלום, בתיק העיקרי, בטענה שלפיה עובדות כתב האישום אינן מהוות עבירה.

ניתנה היום, י"ט חשוון תשפ"ה (20 נובמבר 2024).

יחיאל כשר
שופט